

Mat- och måltidsplan för Lunds kommun

Beslutsinstans	Beslutsdatum	Giltighetstid	Diarienummer
Kommunfullmäktige	2023-03-30 § 108	Till och med 2025	KS 2018/0416

Innehållsförteckning

1	Lunds kommuns mat- och måltidsplan	2
2	Lunds kommuns mat- och måltidsplan som en del i styrningen.....	2
2.1.1	Övriga närliggande styrande dokument.....	3
3	Mat och måltider i Lunds kommun	4
3.1	Åtgärder och ansvar	4
3.2	Mat och måltider i Lunds kommun är goda	4
3.3	Mat och måltider i Lunds kommun är integrerade	5
3.4	Mat och måltider i Lunds kommun är trivsamma.....	6
3.5	Mat och måltider i Lunds kommun är miljösmarta.....	7
3.6	Mat och måltider i Lunds kommun är näringsriktiga	8
3.7	Mat och måltider i Lunds kommun är säkra.....	9
4	Uppföljning och revidering	9

1 Lunds kommuns mat- och måltidsplan

Lunds kommuns mat- och måltidsplan syftar till att tydliggöra hur kommunen arbetar med mat och måltider. Lunds kommuns mat- och måltidsplan, riktar sig till alla som på något sätt handhar och tar del av kommunens mat och måltider. Planen omfattar samtliga medarbetare och förtroendevalda i kommunen samt de verksamheter som upphandlas.

Mat och måltider är viktiga för Lunds kommun och berör alla - för välmående och för att få energi för dagen. I Lunds kommun serveras därför god och vällagad mat som är tilltalande och full av näring. Mat och måltider serveras i en inbjudande miljö, möjliggör social samvaro och fungerar som kulturbärare.

Lunds kommun har högt ställda mål inom hållbarhet, som bland annat beskrivs i Policy för hållbar utveckling i Lunds kommun, Lunds kommuns program för social hållbarhet och Lunds kommuns program för ekologisk hållbar utveckling. Det är Lunds kommuns ambition att tillvarata och ständigt utveckla den kunskap och kompetens som finns inom kommunens måltidsverksamheter samt i de verksamheter som upphandlas.

Genom att göra medvetna inköp som är bra för hälsan, miljön, klimatet och arbetsmiljön kan Lunds kommun, som stor aktör, påverka livsmedelsproduktionen i en hållbar riktning. Mat som köps in, tillagas och serveras i Lunds kommuns verksamheter är ekologiskt-, socialt- och ekonomiskt hållbar. Den är också producerad under goda arbetsförhållanden, med hänsyn tagen till en god djurvälstånd och med lägsta möjliga negativa klimat- och miljöpåverkan.

I samband med upphandling och inköp är det viktigt att relevanta krav ställs så att mat- och måltidsplanen får genomslag. Det gäller även i samband med de konferenser och evenemang som arrangeras av Lunds kommun.

Lunds kommuns ambition är att mat och måltider ska bidra till matglädje och medverka till en god och jämlik hälsa. Genom de måltider som serveras inom verksamheterna kan kunskap spridas om hur det vi äter och dricker påverkar hälsan och miljön.

2 Lunds kommuns mat- och måltidsplan som en del i styrningen

Lunds kommuns policy för hållbar utveckling tydliggör kommunkoncernens förhållningssätt till Agenda 2030 och de globala

målen samt definierar Lunds principer för hållbar utveckling. Policy för hållbar utveckling förenar också Lunds kommuns mat- och måltidsplan med program för social hållbarhet och program för ekologisk hållbar utveckling (LundaEko).

Lunds kommuns mat- och måltidsplan omsätter en del av den inriktning som finns i hållbarhetspolicyn och underliggande program till åtgärder. De formulerade åtgärderna syftar bland annat till att uppnå mål satta inom ramen för programmen inom hållbarhetsområdet. Dessa mål är framför allt delmål 3.3 i Program för social hållbarhet och delmål 1.4 i Program för ekologisk hållbar utveckling.

Program för social hållbarhet

Delmål 3.3

I Lunds kommunkoncern ska samtliga måltider och val av livsmedel bidra till bättre matvanor, vara likvärdiga inom kommunens olika verksamheter samt vara framställda under goda arbetsförhållanden.

Program för ekologisk hållbar utveckling

Delmål 1.4 Livsmedel och matsvinn

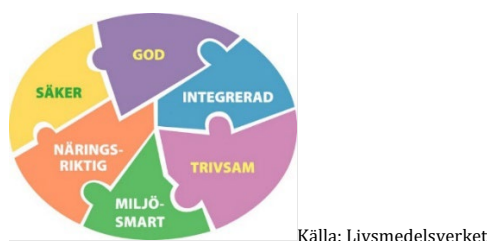
I Lunds kommunkoncern ska samtliga livsmedel ha minsta möjliga negativa klimat- och miljöpåverkan. Mängden matsvinn ska årligen minska. Den nationella livsmedelsstrategin ska vara ledande.

Inom hållbarhetsprogrammen finns ytterligare ett antal delmål som styr arbetet och som åtgärder i denna plan bidrar till att uppnå. Det är bland annat delmål kring att säkerställa att det finns tillgänglig och begriplig information, kunskap om hållbarhet, hållbar upphandling, konsumtionsbaserade utsläpp, livsmedelsproduktion och jordbruksmetoder. Genom att arbeta med upphandling, hållbara livsmedel med låg klimatpåverkan och svenska råvaror nås dessutom fler delmål i LundaEko. Bland annat delmål som berör biologisk mångfald, rent yt- och grundvatten, avfall samt miljö- och klimatsmarta transporter.

2.1.1 Övriga närliggande styrande dokument

- Evenemangs- och mötesstrategi för Lunds kommun
- Handlingsplan för Barnets bästa i Lunds kommun
- Lunds kommuns avfallsplan
- Riktlinjer och rutiner för representation

3 Mat och måltider i Lunds kommun

Lunds kommuns mat- och måltidsplan tar sin utgångspunkt i Livsmedelsverkets måltidsmodell som ger ett helhetsperspektiv på bra måltider och som består av sex områden. Dessa sex områden är: god, integrerad, trivsamt, miljösmart, näringsriktig och säker. Betydelsen av dessa områden för Lunds kommun beskrivs nedan.

3.1 Åtgärder och ansvar

Under beskrivningen av varje område finns tillhörande åtgärder. Utöver åtgärder finns information om vilken eller vilka nämnder som är ansvariga, samt eventuell koppling till delmål i Lunds program för social hållbarhet och Lunds kommuns program för ekologisk hållbar utveckling.

Följande åtgärd har en mer övergripande karaktär och syftar till att betona vikten av gemensamma insatser och samverkan för att stärka verksamheternas arbete med mat och måltider samt skapa likvärdighet inom kommunens olika verksamheter.

Område	Åtgärd	Bidrar till delmål	Ansvarig
God Trivsamt Miljösmart Säker Integrerad Näringsriktig	3.1.1 Utveckla forum för mat- och måltidsfrågor. Forumet säkerställer en kontinuerlig dialog och samverkan med serviceförvaltningen i rollen som utförare och/eller rollen som kommungemensamt stöd i kvalitets-, hållbarhets- och utvecklingsarbete avseende mat- och måltidsfrågor.	Program för social hållbarhet 3.3 LundaEko 1.8	Barn- och skolnämnden, Habostyrelsen, kultur- och fritidsnämnden, servicenämnden, arbetsmarknads- och socialnämnden, utbildningsnämnden, vård- och omsorgsnämnden

3.2 Mat och måltider i Lunds kommun är goda

I Lunds kommun lagas och serveras god, smakrik och vällagad mat med fokus på hälsan. Mat och måltider tillagas av råvaror med hög kvalitet

och av kompetent och engagerad personal. Matgäster ¹i Lunds kommun erbjuds tilltalande mat och måltider som stimulerar alla sinnen och väcker aptit. Utbudet och valmöjligheterna skapar intresse och nyfikenhet kring mat och måltiden genom att både tilltala och utmana matgästens preferenser. Måltidsmiljön i Lunds kommun är trivsamt och bidrar till en positiv upplevelse av maten och måltiden.

Område	Åtgärd	Bidrar till delmål	Ansvarig
God	3.2.1 Öka andelen elever som äter i skolornas restauranger.	Program för social hållbarhet 3.3	Barn- och skolnämnden, utbildningsnämnden
God	3.2.2 Säkerställa att nöjdheten hos matgästerna kontinuerligt har en positiv utvecklingstrend.	Program för social hållbarhet 3.3 LundaEko 1.3, 1.4, 1.7	Barn- och skolnämnden, Habostyrelsen, arbetsmarknads- och socialnämnden, utbildningsnämnden, vård- och omsorgsnämnden

3.3 Mat och måltider i Lunds kommun är integrerade

I Lunds kommun är måltiden integrerad i verksamheten. Samarbete över verksamhetsgränserna kring mat och måltider sker i syfte att väcka nyfikenhet, intresse och bygga kunskap.

Personal som planerar, lagar, serverar och deltar vid måltider arbetar mot samma målbild - att matgästerna uppskattar måltiderna och stimuleras till goda matvanor. Delaktighet och engagemang leder till att mat äts upp och onödigt matsvinn förebyggs.

Måltider som serveras i Lunds kommun ger ett bra näringsintag, skapar tillfälle för återhämtning, möjliggör gemenskap och social samvaro samt fungerar som kulturbärare. Kommunens verksamhet arbetar för att lägga en grund för och bibehålla matgästens goda relation till mat. Lunds kommun bidrar, genom sitt arbete med mat och måltider, med kunskap kring hur maten påverkar hälsa och välbefinnande.

Genom att matgästen i Lunds kommun erbjuds möjlighet att vara delaktig och utöva inflytande över måltiden underlättas hållbara val.

¹ Med matgäst avses alla som tar del av kommunens mat och måltider

Område	Åtgärd	Bidrar till delmål	Ansvarig
Integrerad	3.3.1 Möjliggöra att matgästen får vara med och påverka måltiden/utbudet. En förutsättning är att matgästen ges tillgänglig och anpassad information om möjlighet att påverka måltiden/utbudet.	Program för social hållbarhet 1.2, 3.3 LundaEko 1.3, 1.4, 1.7	Barn- och skolnämnden, kultur- och fritidsnämnden, servicenämnden, arbetsmarknads- och socialnämnden, utbildningsnämnden, vård- och omsorgsnämnden
Integrerad	3.3.2 Utveckla samverkan mellan förskola, skola och måltidsverksamhet med utgångspunkt i läroplanerna.	Program för social hållbarhet 3.3 LundaEko 1.8	Barn- och skolnämnden, servicenämnden, utbildningsnämnden

3.4 Mat och måltider i Lunds kommun är trivsamma

I Lunds kommun serveras måltider i en trivsam måltidsmiljö. Miljön som maten serveras i påverkar hur måltiden upplevs. En trivsam miljö skapar trygghet och stimulerar aptiten. Måltidsmiljön utformas därför så att gästerna tycker det är trevligt att äta där.

Måltider i Lunds kommun ger tid för återhämtning och social samvaro. Matgästen ges tillräckligt med tid att äta vilket även bidrar till minskat matsvinn.

Medarbetare i Lunds kommun bidrar till matglädje genom ett gott bemötande samt är ett föredöme före, under och efter måltiden.

Område	Åtgärd	Bidrar till delmål	Ansvarig
Trivsam	3.4.1 Möjliggöra att matgästen ges tillräckligt med tid för att äta sin mat.	Program för social hållbarhet 3.3 LundaEko 1.3, 1.4, 1.7	Barn- och skolnämnden, arbetsmarknads- och socialnämnden, utbildningsnämnden, vård- och omsorgsnämnden
Trivsam	3.4.2 Möjliggöra att matgästen får vara med och påverka måltidsmiljön.	Program för social hållbarhet 3.3 LundaEko 1.3, 1.4, 1.7	Barn- och skolnämnden, kultur- och fritidsnämnden, arbetsmarknads- och socialnämnden, utbildningsnämnden,

3.5 Mat och måltider i Lunds kommun är miljösmarta

Lunds kommun strävar efter att tillhandahålla miljösmarta måltider och undviker att belasta miljön i onödan. Livsmedel med minsta möjliga negativa klimat- och miljöpåverkan väljs.

När livsmedel som är odlade utan kemiska bekämpningsmedel och handelsgödsel väljs gynnas den biologiska mångfalden. Genom att välja livsmedel med svenskt ursprung och som är svenskproducerade bidrar Lunds kommun till att upprätthålla en långsiktig livsmedelsförsörjning. Mat och måltider i Lunds kommun har låg klimatpåverkan då konsumtion av frukt, grönsaker och andra vegetabilier främjas.

Lunds kommun arbetar aktivt för att stärka medarbetares och matgästers kompetens kring att göra miljösmarta val.

Område	Åtgärd	Bidrar till delmål	Ansvarig
Miljösmart	<p>3.5.1</p> <p>Prioriteringsordningen vid livsmedelsinköp är:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Svenskt ekologiskt 2. Svenskt 3. Importerat ekologiskt. <p>Dessutom väljs etiskt certifierade livsmedel, som vid odling främjar socialt ansvar, bidrar till rättvisa handelsvillkor och att de ekonomiska förutsättningarna för odlarna förbättras, där sådana produkter finns.</p>	<p>Program för social hållbarhet 3.3</p> <p>LundaEko 1.2, 1.3, 1.4, 1.5. 6.1, 6.2</p>	Samtliga nämnder och styrelser
Miljösmart	<p>3.5.2</p> <p>Säkerställa att den fisk som serveras är grönlistad alternativt kommer från hållbara bestånd.</p>	LundaEko 1.2, 1.4	Samtliga nämnder och styrelser
Miljösmart	<p>3.5.3</p> <p>Säkerställa att matsvinn förebyggs i verksamheten vid planering, tillagning och servering.</p>	LundaEko 1.3, 1.4, 1.7	Samtliga nämnder och styrelser

Miljösmart	3.5.4 Säkerställa att verksamheten har processer och rutiner för mätning, uppföljning och åtgärder för att årligen minska matsvinn i alla kök.	LundaEko 1.3, 1.4, 1.7	Barn- och skolnämnden, Habostyrelsen, servicenämnden, arbetsmarknads- och socialnämnden, utbildningsnämnden, vård- och omsorgsnämnden
Miljösmart	3.5.5 Möjliggöra hållbara måltider genom att främja konsumtionen av frukt, grönsaker och andra vegetabilier.	Program för social hållbarhet 3.3 LundaEko 1.3, 1.4	Samtliga nämnder och styrelser

3.6 Mat och måltider i Lunds kommun är näringsriktiga

I Lunds kommun serveras näringsriktig mat som skapar goda förutsättningar för välmående samt ger energi och ork till aktivitet.

Mat och måltider i Lunds kommun stimulerar till goda matvanor, förebygger undernäring och bidrar till god livskvalitet.

Maten som serveras följer Livsmedelsverkets nationella riktlinjer och rekommendationer för förskola, skola och omsorg vilket utgör grunden för måltidernas utformning och innehåll.

Medarbetarnas kunskap och engagemang kring mat och måltider inspirerar matgästen till att göra hälsosamma val.

Område	Åtgärd	Bidrar till delmål	Ansvarig
Näringsriktig	3.6.1 Möjliggöra att cafeterior som vänder sig till barn och unga ska ha ett brett utbud av hälsosamma alternativ.	Program för social hållbarhet 3.3 LundaEko 1.4	Barn- och skolnämnden, kultur och fritidsnämnden, utbildningsnämnden
Näringsriktig	3.6.2 Möjliggöra att brukare och matgäster erbjuds tillgänglig och anpassad information om att göra hållbara och hälsosamma val.	Program för social hållbarhet 1.2, 3.3 LundaEko 1.4, 1.8	Barn- och skolnämnden, kultur- och fritidsnämnden, arbetsmarknads- och socialnämnden, utbildningsnämnden, vård- och omsorgsnämnden
Näringsriktig	3.6.3	Social hållbarhet 3.3	Vård- och omsorgsnämnden

	Säkerställa att mat och måltider anpassas så att undernäring förebyggs/åtgärdas.		
Näringsriktig	3.6.4 Säkerställa att näringsriktig mat serveras.	Social hållbarhet 3.3 LundaEko 1.4	Barn- och skolnämnden, Habostyrelsen, servicenämnden, kultur- och fritidsnämnden, utbildningsnämnden, vård- och omsorgsnämnden
Näringsriktig	3.6.5 Säkerställa att de som tillagar maten har tillräcklig kunskap om målgruppens näringsbehov och preferenser.	Social hållbarhet 3.3 LundaEko 1.4	Barn- och skolnämnden, Habostyrelsen, servicenämnden, utbildningsnämnden, vård- och omsorgsnämnden

3.7 Mat och måltider i Lunds kommun är säkra

I Lunds kommun serveras mat som är säker att äta. Personal som arbetar med mat och måltider har god kunskap om säker livsmedelshantering och tillvägagångssätt för att producera säker mat. Lunds kommun arbetar långsiktigt och systematiskt med kompetensutveckling kring mat, livsmedel och nutrition.

Lunds kommuns verksamheter som tillhandahåller mat och måltider har rutiner för säker hantering, hygien samt försiktighetsåtgärder för att förebygga och förhindra livsmedelssäkerhetsrisker.

Livsmedelslokaler i Lunds kommun är inredda och utrustade på ett lämpligt sätt så att verksamheten som bedrivs är säker.

Alla matgäster inklusive de med allergi och överkänslighet kan känna sig trygga när de serveras mat i Lunds kommuns verksamheter och det finns tydlig information om matens innehåll.

4 Uppföljning och revidering

Uppföljning av mat- och måltidsplanen sker inom ramen för ordinarie uppföljningsprocess och planen gäller till och med år 2025.

Lunds policy för Hållbar utveckling

Denna policy tydliggör kommunkoncernens förhållningssätt till Agenda 2030 och de globala målen samt definierar Lunds principer för hållbar utveckling. Policyn är en vägledning i förverkligandet av kommunens vision "Lund skapar framtiden med kunskap, innovation och öppenhet".

- Lunds kommun är ledande inom hållbar utveckling
- Kommunkoncernen arbetar med ständiga förbättringar och utvecklar hållbarhetsarbetet med hög kunskapsnivå
- Kommunkoncernen arbetar innovativt, målinriktat och systematiskt för en hållbar utveckling
- Kommunkoncernen samverkar aktivt med andra offentliga aktörer, lärosäten, näringslivet och civilsamhället för att utveckla det hållbara samhället
- Kommunkoncernen arbetar transparent och kommunicerar såväl internt som externt för att engagera medborgare och medarbetare i Lunds kommun

Policyn konkretiseras i kommunens program och planer som exempelvis program för social hållbarhet och program för ekologisk hållbarhet. Varje nämnd och styrelse har ansvar att implementera policyn och dess program samt ha god kännedom om och uppfylla lagar och andra relevanta krav inom hållbarhetsområdet.

Arbetet för hållbar utveckling utgår ifrån Brundtlandkommissionens definition att:

"Hållbar utveckling är en utveckling som tillfredsställer dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillfredsställa sina behov."

En hållbar utveckling inom kommunkoncernen omfattar tre dimensioner – ekologisk, social och ekonomisk, vilka utgör varandras förutsättningar.

- **Ett ekologiskt hållbart Lund** syftar till att skapa ett resurseffektivt samhälle där ekosystemen och dess funktioner långsiktigt bibehålls och planetens gränser inte överstigs.
- **Ett socialt hållbart Lund** syftar till att skapa jämlika livsvillkor och förverkliga mänskliga rättigheter för alla som bor och verkar i Lund – Ett Lund för alla.
- **Ett ekonomiskt hållbart Lund** syftar till att skapa ett samhälle där de ekonomiska resurserna används på ett sätt som främjar ekologisk och social hållbarhet, där företagsklimatet är gott och där invånarnas ekonomiska välfärd främjas.